

BRSHH Gündüz Hastanesi ve rehabilitasyon merkezi hasta profili ve çalışma programı

Ayla YAZICI, Sibel COŞKUN

Uzm.Dr., Dr.Hemş., Bakırköy RSHH, İSTANBUL

BRSHH Gündüz Hastanesi ve Rehabilitasyon Merkezi (GHRM) 24 Nisan 2006'da hastanemizin psikotik hastalarına farklı bir yaklaşımda bulunabilmek ve rehabilitasyona yönelik gereksinmeye yanıt verebilmek amacıyla açıldı. 1990'lara kadar işlevsel bir GH vardı, fakat zamanla atıl hale gelmiş ve kapatılmıştı. Daha önce GH olarak kullanılan bu bina, 1999 sonrasında sağlık müdürlüğüne bağlı başka kurumlarda kullanıldı. Çok yakın zamanda GHRM bu binaya taşınarak burada hizmet vermeye başlayacaktır.

GHRM'nin açıldığı Nisan 2006'dan Ağustos 2006'ya kadar bilgisayarlı kayıt sistemine geçilmemiştir ve kayıtlar protokol defterine yapılmaktaydı. Ağustos 2006'dan itibaren kayıtlar bilgisayar ortamında daha düzenli tutulmaya başlandı. Eylül 2007 itibarıyla bireysel danışmanlık programı başlatıldı. Danışmanlar sorumlu oldukları hastalarla görüşmeler yaparak her hasta için bireysel rehabilitasyon programı oluşturmakta ve bu süreçler süpervizyon saatlerinde ekip olarak tartışılmaktadır. Bireysel danışmanlık uygulaması başladıktan sonra hasta sayısında ciddi bir artış sağlanmıştır. Fakat sunulan değerlendirme sonuçları bireysel danışmanlık uygulamasının başladığı dönemden önceki yıla aittir. Danışmanlık uygulamasından sonraki verilerin daha sonra ayrıca değerlendirilmesi planlanmıştır.

Eylül 2006-Ağustos 2007 arasındaki bir yıllık süreçte hasta ve hasta ailelerinin GHRM'ne toplam geliş sayısı 4192 olarak saptandı (Sosyal güvencesi olmadığı için kaydedilmeyen az sayıdaki hasta bu değerlendirmede kapsam dışı kalmıştır). GHRM'ne başvuranların 189'unun hasta, 36'sinin hasta ailesi olduğu belirlendi.

Hastaların 61'i kadın (yaş ort. 42.57), 128'i erkektir (yaş ort. 33.54). Otuz yedi hasta yalnız bir kez gelmiş ve bu sürede bir daha gelmemiş-

tir. Bir kez gelenlerin bir kısmı grup eğitim programlarına katılım için bekleme listesine alınan hastalardır. Grup programları da Eylül ayında tekrar başlamış ve şu anda bu hastaların çoğu GHRM'ne gelmektedir. Eylül 2007'den sonra hasta kabulünde değişiklik yapılmıştır; her hastadan sorumlu bir danışman görevlendirilmekte, bu danışman o hastaya kurumu ve işleyişi anlatarak bir rehabilitasyon programı önermektedir. Hasta bu süreci kabul ettiği takdirde GH'ine kabul edilmekte ve böylece bireysel rehabilitasyon sürecine katılmaktadır.

Tablo 1. GHRM'ne başvuran hasta ve aileler

	Cinsiyet	Sayı	Yaş ort.	Ort. geliş say.
Hasta	Kadın	61	42.57	20.98
	Erkek	128	33.54	21.02
Aile	Kadın	31	54.96	6.61
	Erkek	5	59.80	6.25

Başvuran 189 hastanın 58'i GH'ne 20'den çok kez gelmiştir. Hastalardan üçü bir yıl içinde hastaneye yatırılmıştır. Biri ilaç değişimi için, biri kendi isteği ile, biri de atak geçirerek kendi isteği dışında yatırılmıştır. Eylül 2007'den itibaren GH'ne düzenli gelen hasta sayısı 140'a çıkmıştır. Aralık 2007 itibarıyla merkezimize ayda 2000'e yakın giriş olmaktadır. Ortalama haftada 500, günde 100 kişiden söz edebiliriz ki, bu da hedeflediğimiz sayıdır. Yeni grupların açılması ve bireysel danışmanlık uygulamasının başlaması ile bu sayının arttığı düşünülmektedir.

Başvuran hastaların %67.7'sinin (128) tanısı şizofreni, %25.9'unun (49) iki uçlu duygudurum bozukluğu /şizoaffektif bozukluk, %6.3'ünün (12)

diğer tanılardır.

Hastaların sosyal güvence yönünden 99'u SSK, 34'ü yeşil kart, 34'ü emekli sandığı, 16'sı Bağ-Kur, 6'sı da ücretli olarak kayıtlıdır. SSK'ya kayıtlı grup çoğunluğu oluşturmaktadır.

İkametgah adreslerine bakılarak başvurular değerlendirildiğinde, hastalardan 11'i İstanbul 1. bölge (Anadolu yakası), 54'ü İstanbul 2. bölge (Beşiktaş, Sarıyer civarı), 124'ü de İstanbul 3. bölgeden (Bakırköy, Bağcılar, Avcılar civarı) gelmektedir. Bu sonuçlar da hastaların yaşadıkları yere yakın olan merkezleri daha etkin kullandıklarını göstermesi açısından önemlidir.

GHRM'ne gelen hastaların katıldıkları gruplar ve programlar incelendiğinde, 33 şizofreni hastası psikoeğitim grubuna, 26 duygudurum bozukluğu hastası psikoeğitim grubuna, 12 hasta sosyal beceri grubuna, 24 hasta şizofreni etkileşim grubuna, 9 hasta duygudurum bozukluğu etkileşim grubuna, 7 hasta sanat terapisi grubuna, 30 hasta uğraş terapisine düzenli katılmıştır (haftada en az 2-3 gün). Bazı hastaların birden fazla programda yer aldıkları gözlenmiştir.

Tablo 2. Grup/etkinliklere katılan hasta sayısı

Grup / aktivite	Katılan hasta sayısı
(Düzenli) uğraş terapisi	30
Psikoeğitim-şizofreni	38
Etkileşim-şizofreni	24
Psikoeğitim-mizaç	26
Etkileşim-mizaç	9
Sanat terapisi	7
Sosyal beceri eğitimi	12
Grup drop-out	8
Müzik çalışması	6

Aile grupları incelendiğinde, aile üyelerinden 19 kişinin psikoeğitim gruplarını tamamladığı, 17 kişinin ise grupları tamamlayamadığı ya da eğitime düzenli katılımı sağlayamadığı belirlenmiştir.

BRSHH GHRM'nde çalışan elemanlar: Bir psikiyatrist, dört psikolog (biri görme özürlü olduğu için çalışmaların 1/3'üne katılabilmektedir, yedi hemşire 7 (biri psikotik olduğu için çalışmalara aktif katılamamaktadır, bir hemşire de yeni olduğu için eğitim aşamasındadır), psikiyatri asistanları (sayıları değişmektedir, 2 aydır ekibe katılmışlardır), üç yardımcı personel, eğit-

menler (spor 2, el sanatları 1, seramik 1, resim 1, dikiş öğretmeni 1).

Haftalık program:

Ortak toplantılar: Pazartesi 1.5 saat vizit ve sorun toplantısı, bu toplantıya bütün ekip katılmaktadır. Ekip elemanları ve danışmanlar, hastalarla ilgili haftalık gözlemlerini paylaşır. Bu toplantıda servis içi sorunlar ve elemanlar arasındaki iletişim problemleri de tartışılır. Pazartesi ve cuma birer saatlik süpervizyon toplantısında ise bireysel danışmanlık yapan ekip elemanları ile hastaların rehabilitasyon süreci ve danışmanlık görüşmeleri tartışılır.

Her hafta bir aile etkileşim grubu, iki şizofreni etkileşim grubu, bir duygudurum bozukluğu etkileşim grubu, bir sanat terapisi grubu, iki sosyal beceri grubu, bir şizofreni psikoeğitim grubu, bir duygudurum bozukluğu psikoeğitim grubu, bir şizofreni aileleri psikoeğitim grubu vardır. Etkileşim gruplarında da psikiyatrist ve psikologlar terapist, hemşireler yardımcı terapisttir, psikoeğitim ve sosyal beceri gruplarında hemşireler terapist ve yardımcı terapist olarak görev almaktadır.

Haftanın beş gününü kapsayan bir sosyal etkinlik programı vardır. Her öğle saati, sorumlu hemşire tarafından yapılan öğle toplantıları yapılmaktadır. Servis sorunları, hastaların çalışma programları, günlük olayların tartışılması gibi ihtiyaca yönelik her konu konuşulabilmektedir. Salı öğle sonrası kabul günü adı altında hastaların ve ekibin birlikte katıldıkları eğlence programı vardır. Yiyecekler, müzik programı, katılımcılarla birlikte yapılmaktadır. Cuma öğleden sonra film gösterimi yapılmakta ve bir hemşire eşliğinde hastalarla izlenen film tartışılmaktadır. Ayrıca kitap okuma saati ve şiir okuma saati bulunmaktadır.

Satış ofisinde, mutfakta, kütüphanede, kafede hastalar çalışmaktadır. Silgi paketleme ve galoş yapma işleri de yapılmaktadır. Mayıs 2007 sonunda hastanede bir şenlik organize edildi. Hastalardan oluşan koro, şiir dinletisi, folklor gösterisi yapıldı. Resim sergisi açıldı, ürünler sergilendi ve satışa sunuldu. Konserler, yarışmalar organize edildi. Bu şenliği her yıl tekrarlamak amacındayız.

Şu an GHRM'ne ilk gelen hasta, bir hemşire veya psikolog arkadaşımız tarafından görüşmeye alınır ve bir form doldurulur. Daha sonra bu form ile rehabilitasyon süreci planlanır, izlenir ve notlar alınır. Bu form ayrıntılı sosyodemografik bilgiler, hastalık ve süreci ile ilgili ayrıntılı bilgiler,

sosyal çevre ve aile ilişkileri, kişisel bakım becerileri, işlevsellik düzeyi, içgörü durumu gibi hastaya ait özelliklerin tanımlandığı ve izlendiği

bir formdur. Ayrıca PANNS, yeti yitimi ölçeği, sosyal işlevsellik ölçeği, içgörü ölçeği gibi materyaller de kullanılmaktadır.

Haftalık Program

Saat	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
09.30-10.00	Vizit			Ekip eğitim	
10.00-11.00	Vizit			Okuma saati	
11.00-12.00	Etkileşim-aile	Etkileşim-mizaç	Etkileşim-sch. Sosyal beceri	Psikoeğit.-sch. Etkileşim-sch.	Süpervizyon
12.00-13.00	Öğle yemeği	Öğle yemeği	Öğle yemeği	Öğle yemeği	Öğle yemeği
13.00-13.30	Öğle toplantısı Süpervizyon	Öğle toplantısı	Öğle toplantısı	Öğle toplantısı	Öğle toplantısı
13.30-15.00	Psikoeğitim aile	Eğlence		Psikoeğ.-mizaç Sosyal beceri	Sanat terapisi
15.00-15.30	Gazete okuma	Gazete okuma	Gazete okuma	Gazete okuma	Gazete okuma
15.30-16.00	Şiir okuma	Müzik dersi	Sinema terapisi		